א) נזיר ד. מכות יז. [לקמן כד. מעילה יח.], ב) נזיר לד:

לו. פסחים מד:, ג) [לקמן כב: כג:] יומא עג:, ד) [לקמן כב: כג:],

כ) ומינת מרוייהו נדפם

בטעות וכן לקמן כב: וכג: וכן ביומא עג: ליתא וראימי

לחמו נדפס בדף כב: בלדו

מנאתי בספר רש"ל עלמו

שכתב כך ולא ידעתי למה עזב לדיק את דרכו ולהגיה הכא

במוקדם ועוד תמוה טובא

ממה דאיתא כג: בשלמא ר' יחנן לא אמר כריש לקיש כו׳

אלא ר"ל מ"ט לא אמר כר'

יוחנן כו' הרי להדיא דעיקר הגירסא רב ושמואל ור' יוחנן הגירסא רב ושמואל ור' יוחנן

באמרי ועי׳ בתום׳ חוליו הג.

לחתתי ושי בנווט מוכן קוב. ד"ה מר סבר וכו' כתבו להדיא דר' יוחנן אמר בסוגיא דהכא בכולל וכו'],

ו) [לקמן כד:], ז) [לקמן כד:], מ) [לעיל יע:], כב:], מ) [לעיל יע:], ע) [כדליתא סנהדרין פו.],

י) [שייך לעיל למשנה יט:], כ) [גם זה שייך שם], ל) [גם זה שייך שם],

. [וע"ע תוס׳ פסחים מד.

הגהות הב"ח

(h) רש"י ד"ה ומאי שנא

וכו׳ דלמא למעוטי. נ״ב ר״ל וא״כ מיהוי רישא

דסיפא

דותים דסיפה התחתי מיעוטי להכלתי ולה הכלתי רישה למעוטי מלקות וסיפה לקרבן וכר"ע: (3) שם ד"ה אודו וכו'

דהכי אהדר להו:

דומיא

דתרתי

עין משפמ גר מצוה

יח א מיי' פ"ה מהל' טירות הלכה ה: מהלי פ"ב מהלי מהלי כא סמג לאוין קלב טוש"ע י"ד סי' ק סעיף א: ב ג מיי' פ"א מהלי

מעילה הלכה א:

מוסף רש"י ורישא לאו למעוטי אכלתי ולא אכלתי. דאכלתי ולא אכלתי ודאי סייב על שגגתה קרבן (תמורה ג:). ומאי שנא. דממעט אוכל ולא אוכל מקרבן וקא מרבי אכלמי ולא אכלתי מסיפא דחייב ווואוי (IIIII) מרבו קרבן (שם) ומשני מסתברא. רישא למעוטי אוכל ולא אוכל, קאי בלהבא. דקתני שנועה שלח חוכלנה, ממעט להבא. כגון חוכל ולח אוכל. אבל קאי בלהבא ממעט לשעבר. בתמיה כגון אכלתי ולא אכלתי יווח. כל שהוא למכות. אכילה כל שהוא עובר בלאו (מעילה יח.)**. ויש בה כדי** (מעיקה יח). ויש בה כדי לצרף כזית. יש יון מוכלע כמוך הפת כדי זית (נוזר לד:). ואכל גבלות כוי חייב. דראוין הן לאכילה ואכיא הוא דרביע עלייהו (לקמן וב.). ורי שמעון פוטר. מקרכן שכועה יומא עג:). מושבע מהר סיני הוא. והוה ליה נעבע להיים את המצוה (שם). כו׳. שבועה שלא אוכל לא עה ו ביה, דמגו אהמירא אאירי בשר שחוטה ולא בשר נבילה, דמגו דחיילא אהתירא חיילא נמי אאיסורא, ור"ש פוטר דלית מחיקורה, ור"ם פוער לנית ליה חיקור כולל ולח חמרינן מיגו (שם). אי אתה מוצא. שיהח חייב קרבן שבועה על היכולה אם חכל מושבע עליו מהר סיני אלא באוכל חצי שיעור שאינו מושבע עליו מסיני ובשבועתו נאסר עליו (שם). אלא אי במפרש. שלח חוכל חפילו חלי שיעור, ואליבא דרבנן. ביעור אליבא דרבנן. דאמרי דהנשבע שלא אוכל לחמתי המעפבע שלח מוכנ סתם אוסר עלמו בכשיעור, אי בסתם. מלית לאוקמה ומיהו כשאכל לא אכל אלא שלח חוכל סתם נחסר בו, ואליבא דר' עקיבא. דחמר חדם הנשבע שלח אוכל סתם. אוסר עלמו בכל מוכנ פננס, מוסר ענמו ככנ שהוא, הלכך הא דקתני חייב, אי כרבנן סבירא ליה מוהמינו ליה במפרש ואי . ליה אפילו בסתם, ור״ש פוטר, ר"ש לטעמיה דאמר

ומה באית מסתברא בו'. פי׳ בקונט׳ דלמה דהתה נמי למעוטי הכלתי ולא אכלתי ואין ומה ראית שבגמרא כן אלא ונימא איפכא ונראה לפרש ומה ראית פירוש דטפי הוה לן לאוקמה כולה כר' ישמעאל ותיהוי

רישה דומיה דסיפה דתרוייהו למעוטי הכלתי ולה הכלתי ורישה למעוטי

מקרבן וסיפה ממלקות ה"נ סיפה למעוטי אוכל ולא אכל ממלקות ורישא למעוטי אכלתי ולא אכלתי מקרבן ואתי כולה כר׳ ישמעאל ולאו אדרבי יוחנן קפריך וזה הפירוש נראה יותר דמסברא אין לנו למעט אכלתי ולא אכלתי ממלקות כדי להקשות לר' יוחנן ומשני מסתברא כו' והוא הדין דה"מ לשנויי דניחא ליה לאוקומה כר"ע דכולהו סתמי כוותיהש: יו היבן מצינו באוכל כל שהוא כו'. ואע"ג דנמפרש כל שהוא חייב כדאמר בגמרא סתמא

דמילתא דעתו אסתם אכילות שבתורה:

ס היבן מצינו במדבר ומביא קרבו

בו'. הלכך כיון דחמיר דעתו אכל שהוא: ברבי שמעון סבירא ליה. ר' יוחנן דאית ליה בפרק בתרא דיומא (דף עד.) דחלי שיעור אסור מן התורה אתי שפיר כרבנן דבחלי שיעור ליכא מלקות אלא איסור בעלמא ובסוף פרק גיד הנשה (חולין לח.) מוכח בהדיא דכרבנן סבירא ליה ובפרק אלו עוברין (פסחים מג:) קאמר רבי יוחנן דבכל התורה אין היתר מלטרף לאיסור חוץ מאיסורי מיר ואי כל שהוא למכות למה לי נירוף 0: ולא אמרו בזית אלא לענין קרבן. ודוקא בשאר איסור בעינן כזית לקרבן שהקרבן תלוי בכרת וזדונו בכרת לא הוי אלא בכזית אבל בשבועת בטוי דאין בו כרת אלא לאו והקרבן תלוי בלאו כי היכי דלוקין אכל שהוא מביא קרבן אכל שהוא: ואי ס"ד כרבי שמעון סבירא ליה למה לי צירוף. תיתה דלמה שהני הכא דגלי קרא כדדרשינן באלו עוברין (פסחים דף מג: ושם) ובפ' ג' מינים (מיר לה:) ממשרת וכל משרת וי"ל דאי

סבירא ליה כר"ש הוה מוקי ליה

לקרא למילתא אחריתי:

אימא סיפא זו היא שבועת שוא שחייבין על זדונה מכות ועל שגגתה פמור זו היא למעומי מאי מאי לאו למעומי אכלתי ולא אכלתי דלא לקי לא זו היא דעל שגגתה פטור מקרבן אבל אכלתי ולא אכלתי על שגגתה חייב קרבן ור"ע היא דמחייב לשעבר כלהבא הא אמרת רישא ר' ישמעאל היא רישא רבי ישמעאל וסיפא רבי עקיבא כולה ר"ע ורישא לאו למעומי אכלתי ולא אכלתי מקרבן אלא למעומי אוכל ולא אכל ממלקות אבל קרבן מיחייב ומאי שנא מסתברא קאי בלהבא ממעט להבא קאי בלהבא שבועה שלא אוכל ואכל כל שהוא חייב כו': איבעיא להו ר"ע בכל התורה כולה כר"ש ם"ל דמחייב במשהו ¢דתניא ר"ש אומר כל שהוא למכות ולא אמרו כזית אלא לענין קרבן ובדין הוא דבעי איפלוגי בעלמא והאי דקא מיפלגי הכא להודיעך כוחן דרבנן דאף ע"ג דאיכא למימר הואיל ומפרש חייב סתם גמי חייב קא משמע לן דפטרי או דלמא בעלמא כרבנן סבירא ליה והכא היינו מעמא הואיל ומפרש חייב סתם נמי חייב ת"ש דאמרו לו לר"ע היכן מצינו באוכל כל שהוא חייב שזה חייב ואם איתא לימא להו אנא בכל התורה כולה כר"ש סבירא לי לדבריהם דרבנן קאמר להו לדידי בכל התורה כולה כר"ש סבירא לי לדידכו אודו לי מיהא הואיל ומפרש חייב סתם נמי חייב ואמרו ליה רבנן לא תא שמע יר"ע אומר אנזיר ששרה פתו ביין ויש בה כדי לצרף כזית חייב ואי סלקא דעתך בעלמא כר"ש סבירא ליה למה לי לצרף ועוד תגן שבועה שלא אוכל ואכל נבילות ומריפות שקצים ורמשים חייב ור' שמעון פומר והוינן בה יאמאי חייב מושבע מהר סיני

הוא רב ושמואל ור' יוחגן דאמרי תרוייהו בכולְל דברים המותרין עם דברים האסורין ור"ל אמר אי® אתה מוצא אלא אי במפרש חצי שיעור ואליבא דרבנן אי בסתם ואליבא דר' עקיבא דאמר אדם אוסר עצמו בכל שהוא ואי ס"ד בעלמא כר' שמעון סבירא ליה כל שהוא גמי מושבע ועומד מהר סיני הוא אלא לאו שמע מינה בעלמא כרבנן סבירא ליה שמע מינה: אמרו לו לרבי עקיבא היכן מצינו כו': ולא והרי נמלה יבריה שאני יוהרי הקדש יהא בעינן שוה פרומה והרי מפרש "מפרש נמי כבריה דמי והרי עפר אלא

תיפשום

חייב. דהיתר מלטרף לאיסור באיסורי טיר דילפינן לה ממשרת וכל משרת [במדבר ו] במסכת פסחים (דף מג:): חייב. קרבן שבועה: ור"ש פוטר. שהרי מושבע ועומד מהר סיני על הנבילות ואין שבועה חלה על מלוה כדלקמן [דף מ.]: ברולל דברים המוחרין לו'. כלומר אם היה נשבע על הנבילות לבדן לא היתה שבועה חלה אבל זה שאמר לא אוכל סתם כלל דברים המוחרין והאסורין יחד ומיגו דחיילא שבועה על המוחרין חיילא נמי אדברים שבועה חלה אבל זה שאמר לא אוכל סתם כלל דברים המוחרין והאסורין ביחד ומיגו דחיילא שבועה על המוחרין חיילא נמי אדברים אסורין באיסור שבועה ור"ש לית ליה איסור חל על איסור אפי׳ ע"י כולל: וריש לקיש אמר. טעמא דרבגן לאו משום כולל הוא דלה אמרינן כולל באיסורי שבועה כדמפרש ריש לקיש טעמא לקמן [כד.]: אי אחה מולא. שיתחייב אלא בחלי שיעור שאינו מושבע עליו מהר סיני ומשום שבועה מיחייב או במפרש שלא אוכל חלי שיעור ואליבא דרבנן דמתניתין דאמרי דסתם אין דעתו לכל שהוא ובמפרש מודו: אי נסחם. מלית מוקמת לה אליבא דר"ע דאמר אדם הנשבע לא אוכל סתם דעתו לאסור עלמו בכל שהוא: והרי נמלה. וכן כל בריה קטנה דלדברי הכל חייב מלקות דתנן במס' מכות (דף יג.) אמר ר"ש אי אתם מודים באוכל נמלה כל שהוא שהוא חייב אמרו לו מפני שהיא כברייתה: והרי הקדש. שהוא מתחייב מעילה בשוה פרוטה ואפי׳ בפחות מכזית: ומשני הא בעינן שוה פרוטה. שזה שיעורו: והרי מפרש. שבועה שלא אוכל כל שהוא ואכל כל שהוא חייב: מפרש נמי כבריה דמי. מפרש דשבועה כבריה בשאר איסורין דמי בריה טעמא מאי משום דחשיבא מפרש נמי איהו אחשבה דאסריה עליה: והרי עפר. האומר שבועה שלא אוכל עפר דקס"ד דכיון דלאו בר אכילה לא שייך ביה שיעור אכילה וחייב בכל שהוא:

מיהא הכא הואיל ומפרש בכל שהוא חייב סתמא נמי חייב בכל שהוא. ואמרו ליה רבנן לא. ופשטנא מדתני ר' עקיבא נזיר ששרה פתו ביין ויש בו כדי לצרף כזית חייב. פי אם יש יין בלוע בפת שאכל שיעור כזית חייב. ש"מ מדבעי צירוף כזית ליה לרי עקיבא כל שהוא חייב. ותוב מדקתני שלא אוכל ואכל ובילות וטריפות כו' ואסיקנא אלא לאו ש"מ ר' עקיבא בעלמא כרבנן סבירא ליה דלא מחייב ליה אפילו מלקות אלא בכזית ש"מ: פיסקא אמרו לו לר' עקיבא היכן מצינו באוכל כל שהוא שחייב שזה חייב. ואקשינן ולא. והרי אוכל נמלה דלוקה משום שרץ השורץ. ודחינן בריה שאני כלומר נמלה בריה שלמה היא. והרי הנהנה מן ההקדש דאפילו בפחות מכוית חייב. ודחין בהקדש בעינן שוה פרוטה דחיובו משום הנאה היא. והרי מפרש כלומר הנשבע בפירוש לוכל פחות מכוית שחייב: ודחי מפרש נמי כי בריה דמי דבריה מ"ט דהיא חשובה האי נמי אע"ג דהוא פחות מכשיעור כיון דפריש אחשביה. והרי עפר דבכל שהוא. א"ת עד דאיכא כזית שאין אכילה בפחות מכזית

אימא סיפא. דקתני בתר דהך איזו היא שבועת שוא נשבע לשנות את הידוע לאדם אמר על עמוד של אבן שהוא של זהב כו' זו היא שבועת שוח שחייבין כו': לחו למעוטי חכלתי ולח חכלתי. דלח דרשינן לשוא באם אינו ענין: ור"ע היא דמהייב. קרבן על שעבר ומיהו בשבועה שוא מודה דליה בה

שאי אפשר כדאמריגן לקמן (דף כו.) ומאי מיעט מיעט מלוה דהויא שבועת שוא דבמתני׳ קאי ותני נשבע לבטל את המלוה בשבועת שוא: אלא למעוטי אוכל ולא אכל ממלהות. והכי קאמר זו היא לא אוכל ואכל דחייבין על זדונה מכות דהוה ליה לאו שיש בו מעשה אבל אוכל ולא אכל לא לקי: ומאי שנא. כלומר היכי משמע ממתניתין דלמעוטי אוכל ולא אכל (א) דלמא למעוטי נמי אכלתי ולא אכלתי ותיקשי לך: ממעט לשעבר. בתמיה: חיבעית להו ר׳ עקיבא. דאמר במתניתין חי סתם אכילה דשבועה בכל שהוא: בכל התורה. בכל שאר איסורין נמי כר"ש סבירא ליה דאמר סתם אכילה שבכל התורה כל שהוא: דתניא ר"ש אומר כל שהוא. בכל האיסורין: למכות. בהתראה: ולא אמרו בכוים. הלכה למשה מסיני אלא לענין קרבן דשגגת כרת הלכך הכא אפי׳ לקרבן דקרבן שבועה על חילוף שבועה בא וכיון דאכילה בכל שהוא היא הרי אסר עלמו בשבועתו בכל שהוא וכשאכל כל שהוא החליף חת שבועתו: ובדין הוח דליפלגו בעלמא. בשאר איסורין ולמלקות בפלוגתיה דר"ש ורבנן: והאי דאיפלגו הכא להודיעך כוחן דרבנן דאף ע"ג דאיכא למימר הואיל ואם פירש. שבועה שלא אוכל כל שהוא ואכל כל שהוא חייב שהרי החליף שבועתו: סתם נמי חייב. שיש לומר שהנשבע אין דעתו על אכילה של תורה אלא

אחר לשון בני אדם ובכל שהוא נתכוין

לאסור את עלמו: קמ"ל דפטרי.

דקסברי אין דעתו אלא על שיעור

אכילה: או דלמא. סתם נמי חייב

דסתם נמי כמפרש דמי שדעתו היתה

על כל שהוח: וחם חימח. דכר"ש

סבירא ליה: אודו לי מיהת כו'. דהכי

(3) הדר להו שזה מדבר ומביא קרבן

וכיון דקרבן על חילוף דיבורו חייב

שאף זה החליף דיבורו שהנשבע דעתו

על כל שהוא והרי סתם שלו כמפרש:

ויש בו כדי ללכף כוית. בין פת ויין:

קרבן אף ע"ג דדרים ריבויי ומיעוטי

ואתרבאי שבועת ביטוי לשעבר אהני

מיעוטא לשבועת שוא שהוא ניכר דבר

רבינו חננאל

מתני' כולה ר' עקיבא היא דמחייב לשעבר כלהבא וזו היא דרישא למעוטי הנשבע (שלא אוכל ואכל) [שאוכל ולא אכל] ממלקות. וסיפא דקתני זו היא שבועת שוא שחייבין על זדונה מכות ועל שגגתה פטור. מכות ועל שגגונה פטוד. זו היא דלא מייתי על שגגתה אלא הוא פטור. אבל הנשבע אכלתי ולא אכלתי בשגגה חיינ קרבן: ומה ראית מסתברא . קאי בלהבא כו׳. פי׳ רישא קאי בלהבא דקתני שלא אוכלנה כו' דהוא להבא ממעט שבועה שאוכל מכנט שבונוו שאוכי ולא אכל דהוא להבא. סיפא דקתני אם לא . ראיתי גמל פורח באויר בו' דהוא לשעבר ממעט אכלתי ולא אכלתי דהוא לשעבר: מתני' שבועה שלא אוכל ואכל כל שהוא חייב דברי ר׳ שמעון עקיבא ל) כר׳ שמעון שמעון כל שהוא למכות לא אמרו כזית אלא לקרבן כלומר האוכל מכל איסורין שבתורה כגון חלב ודם וכיוצא בהז אפילו אם אכל כל שהוא לוקה אבל קרבן אינו חייב עד שיאכל כזית. למפשטא היכן מצינו באוכל[']כל שהוא חייב כו' ודחינן ר' עקיבא לדבריהן דרבנן . קאמר להו לדידי בעלמא